

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1702

Decas II. (Ab anno Christi 1610. ad 1620.)

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64733)

DECAS II.

✽(Ab anno Christi 1610. ad 1620.)✽

ANNO 1611. Sigismundus Rex Poloniæ Smolenskum biennali obsidione expugnat, & victor in Poloniam redit, Moschoviam mox repetiturus cum filio Uladislao, quem Moschorum plurimi Ducem suum esse exoptabant.

In Sveciâ quoque multi Proceres, mortuo Carolo, raptore illius regni, ad eundem Sigismundum respectant, sed prævaluerunt alii, qui Gustavum Adolphum, filium Caroli patri substituerunt.

Mathias Archi-Dux, concessâ Hungaris libertate exercitii Acatholici, ab iisdem Rex Hungariæ acclamatur, & consensu postea Imperatoris coronatur.

Parisiis inchoatur Ordo sacrarum Virginum S. Ursulæ ad puellas instituendas.

✽(1612.)✽ Rudolphus II. Imperator cum imperium tenuisset ab obitu Maximiliani Patris annis 35 menses tres moritur vigesimo Januarii Pragæ, ubi se diutius detinuit, bellicis curis & civilibus ob valetudinem impar; In cuius locum Electores

Electores

Electores Francofurti convenientes 13. die Junii nominant Mathiam Rudolphi fratrem, Regem Hungariæ & Bohemiæ, qui 24. ejusdem mensis coronatus aulam sedis Cæsareæ Pragâ Viennam Austriæ transfudit.

Gallia & Hispania novo fœdere junguntur conjugii gemini, nempe Ludovici Regis Christianissimi cum Anna Maria Mauritia primogenita Philippi Regis Catholici & Philippi Principis Hispaniarum cum Elisabetha Sorore Regis Christianissimi: missi utrimque legati, & ludi solennes peracti, ipsæ tamen nuptiæ ob minorem partium ætatem dilatæ sunt.

Fridericus Comes Palatinus futurus Imperii Elector mense Novembri venit in Angliam ad conjugium cum filia Regis majoris Britanniæ ineundum, cujus Regis filius major natus Henricus Walliæ Princeps exeunte anno inopinâ morte translatus est; Nuptiæ verò Palatini in Februariò celebratæ sunt.

Ordines Batavici cum Achmete Turcarum Imperatore fœdus sanciant Constantinopoli. Iidem iterum nunc navigationem tentant ad Sinas per plagam Poli Arctici Borealem, Roëslino Duce, sed partim longâ nocte, partim concreto glacie
Ocea.

Oceano repelluntur, magnam suorum ja-
turam perpeffi.

In Transylvania graves turbæ ab An-
drea Giezio excitantur, qui Principatum
sibi ab Achmete contra Battorium Impe-
travit, Battorio interea sub Mathiæ Cæ-
saris tutelam confugiente, ab eoque auxi-
lia postulante.

✱(1613.)✱ In Anglia triremes Hispa-
niæ & Ducis Hetruriæ, excursione in A-
siam minorem factâ, multas clades Turcis
inferunt, multosque Christianos captivos
eliberant.

Cosacci variis modis Turcas infestant.

Danus victoriæ suæ cursum contra
Svecos promovere ab acerbissima peste in
ejus exercitu grassante prohibetur.

Gabriel Battorius à Gabriele Bethleemo
ope Turcarum profligatus ex improvise
trucidatur. Sigismundus autem Batto-
rius quondam Transylvaniae Princeps
post sæpius depositum, & sæpius magnâ
animi levitate resumptum Principatum
tandem Pragæ apoplexia moritur.

In Anglia nuptiæ Friderici Comitæ Pa-
latini cum filia Jacobi IV. Regis magnâ
pompâ & magno gaudio Calvinistarum
celebrantur: ex his enim nuptiis ingen-
tem spem conceperunt suæ sectæ per Ger-
maniam dilatandæ.

1614.

✽(1614.)✽ Die 25. Maji Augustissimæ Trinitati sacro Serenissimus Princeps Wolfgangus Wilhelmus Comes Palatinus Rheni, Dux Baviaræ, Juliarum, Cliviarum, Montium, &c. Duffeldorpii superatis propè innumeris atque gravissimis obstaculis Lutheranâ hæresim abjuravit, fidemque Catholicam maximâ solennitate professus est, in manibus R. d. n. Colonienfis Suffraganei, in templo Parochiali, in quo Decanus Duffeldorpiensis è concione exposuit motiva seu fundamenta conversionis sui Principis ab ipso Principe sibi tradita: qui deinde unâ cum Serenissima conjugè ante summum Altare piè valde ac religiosè communicavit. Tum ante mensam convocatis omnibus suæ aulæ hæreticis altâ constantique voce adhortationem habuit, quâ illos ad sui imitationem invitavit, factâ singulis potestate, alteri si mallent deinceps serviendi, datoque ad deliberandum octiduo. Horâ verò tertia pomeridiana, Vespertinis precibus ambo interfuerunt, eisque absolutis, ante summum Altare sacrosanctum Confirmationis Sacramentum Dux à Reverendissimo Suffraganeo accepit, audivitque concionem, quam R. P. Jacobus Reihing S. J. de veræ Ecclesiæ signis habuit. Mox tamen inter Brandenburgi-

burgi-

burgicam & Neoburgicam ratione Ducatus Clivæ & Montium augmentur dissensiones, huic favente, eumque armis juvante Archi-Duce Leopoldo, Duce Spinola: illi autem confœderatis Belgii opitulantis Duce Mauritio, magnis utrinque copiis instructis fautoribus.

In Gallia motus civiles concitantur, quorum prætextus fuit, quòd Concinus Florentinus factus Galliæ Mareschallus, & uxor ejus Eleonora Regina collactanea in aula nimis potentes, neque Procerum atque Principum satis reverentes essent. Itaque secessionem ab aulâ tum fecerunt, Principes, Condæus, & Duces Vindociensis ac Nivernensis, Meduanus & Mareschallus Bullionius, qui primùm scriptis, mox etiam armis repugnare. Verùm pacem Rex præelegit, qui Principibus reconciliandis omnem operam impendit, & quia Rex tunc annorum 14. regni administrationem susceperat, Comitia Parisiis indicta & celebrata sunt à regni Proceribus. In his Comitibus multa proposita contra præposterâ regni administrationem. Facta etiam est propositio à plebejo, seu, ut vocant, tertio Ordine, de auctoritate summi Pontificis, sed hæc propositio à Clero & nobilitate, adnitente potissimùm Cardinali Perre-

Perre-

Perronio, qui eloquentissimè contrà peroravit, repudiata est. Deniq; anno sequenti absoluta sunt Comitia sine fructu, in quib⁹ multa congesta, sed pauca emendata sunt.

Aquisgranum ob tumultus excitatos ab hæreticis contra Catholicos à Cæsare pro scribitur, & à Spinola occupatur, multat^{is} tumultuum auctoribus.

In Japonia instigantibus Anglis & Batavis Cubo Japoniæ Imper: dirissimam in Christianos Catholicos persecutionem instituit.

Favet hic annus Polonis, qui unâ æstate tres exercitus Moschovitarū profligârunt.

Cosacci Thraciam & Nagajensem Tartariam depopulantur, Bythiniam & Paphlagoniam vastant, Trapezuntum cum portu, armamentario, & 27. navibus ever-
tunt: Sinopem incendunt.

Francofurti seditio inter cives concitata, auctoritate Cæsaris componitur.

✽(1615.)✽ Achmetes Imperator Turcarum cum Mathia Cæsare 20. annorum inducias paciscitur.

Duæ celebres hoc anno Romæ susceptæ sunt legationes, una remotior ab Idiale Rege Voxu ex Japonia, & altera propinquior à Ludovico XIII. Galliæ Rege. Allatæ etiam sunt Romæ litteræ Gabrielis Episcopi Gangriensis, in Paphlagonia,
Pri-

Primatum Romani Pontificis agnoscentis.

Mortuo Claudio Aquavivâ Societatis Jesu præposito Generali facta est Generalis Patrum congregatio cui interfuerunt Mexicani, Peruani, Malabarici & ex Goanâ India & ex Regia Sinensi, qui in demortui locum elegerunt Mutium Vitellescum ex nobili familia Romana omnium dignissimum jure merito æstimatum.

Ludovicus XIII. Rex Gallix iter ingreditur ad excipiendam sponsam suam Annam filiam Regis Hispanix, & deducendam sororem Elisabetham, ad Philippum Principem. Septembri mense venit Burdegalam, eodem deinde die eademque hora ex condicto Dux Lermæus Regis Ludovici mandato, Burgis in Hispania cum Anna, & Dux Guisus Philippi Principis nomine Burdegalæ cum Elisabetha publicè in Ecclesia connubiales cæremonias ministerio sacrorum Antistitum adimplerunt: Inde Guisus Elisabetham ad limites regni ducens consignavit Hispanis & acceptam ab iis Annam (quam Rex ipse Philippus ejus parens, unicè sibi dilectam, ad ipsos etiam regni limites Comitatus fuerat) Burdegalam ad Regem deducit.

Moritur ad finem Martii Parisiis Regina Margarita Valesia, in qua Valesiorum stirps

stirps Regia penitus extincta est, quæ in Henrico III. regnare desierat, anno 1589. cum in Philippo Valesio cœpisset anno 1328. Hæc porrò Margaritha ab Henrico IV. cui invita nuptiis illegitimis conjuncta fuerat, annuente Pontifice separata, retinuit nihilominus utcunq̃ue Reginæ insignia & nomen, quibus & se filiam Regis, & sororem trium Regum, & Regis uxorem meminisset.

Mense Julio in Generali Conventu Cleri Gallicani Parisiis habito, omnium unanimi consensu Concilium Oecomenicum Tridentinum recipitur, & omnes se illud observaturos promittunt, & jurant.

✽(1616.)✽ Uscochis populis Croatiae partis ad Ferdinandum Archi-Ducem Austriae pertinentis latrocinia terrâ & mari exercentibus, Veneti quorum commercia gravia incommoda patiebantur, conquesti apud Ferdinandum de Piratis hisce tam molestis, cum non cessarent ab his malis inferendis, ipsi armatâ manu Ferdinandi ditionem invaserunt & clades claudibus fortiter reposuerunt, magno belli incendio exoriente & provincias depopulante.

Batavi numeratâ pecuniâ Flissingam, & alias arces traditas Elisabethæ pro subsidiiis

fidii, recuperant à Jacobo Rege Angliæ.

Fatalis hic annus Turcis fuit, nam in mari Mediterraneo cæsi sunt ab Hispanis seorsim, & iterum à Florentinis ac Melitenfibus junctim, in Asia à Persis, in Mæotide à Cosaccis.

In Hungaria Petrus Patzmanni è Societate Jesu fit Archi-Episcopus Strigoniensis & S. R. E. Cardinalis, qui sua auctoritate & doctrina majorem partem Magnatum Regni ad fidem Catholicam reducit.

Tertium civile bellum oritur in Francia Principes inter & Regem adnitente potissimum Concino, qui tum omnia poterat in aula; datus est Henricus Condæus Partium caput in custodiam, primùm in Regio Palatio, deinde in Bastilia. Capto Condæo, qui cum eo faciebant, secesserunt & Rex in eos bellum decrevit.

✽(1617.)✽ Ludovicus XIII. Galliæ Rex edicto jubet in Provincia Benevensi libertatem Catholicæ religionis, & restitutionem bonorum Ecclesiasticorum ante quinquaginta annos ereptorum, & mandat toto regno pecuniam colligi ad Terræ sanctæ subsidium.

Mathias Imperator, cum prole careret, adoptat in filium & hæredem Ferdinandum Archi-Ducem. Erat

Erat autem Ferdinandus adoptionis beneficio dignissimus, filius natus maximus Caroli Archiducis, fratris Maximiliani secundi Imperatoris, cuius illi erant filii. Itaque cum consensu Maximiliani & Alberti fratrum Imperatoris, qui & ipsi prole carebant, hunc Ferdinandum legitimè adoptatum statuum suorum hæredem & successorem instituit, qui hoc anno in Comitibus Bohemicis, præsentibus eisdem, Mathia Imperatore & Maximiliano ejus germano, remque promoventibus, electus est Rex, & successor Bohemiæ, eâ tamen lege ut administrationi regni quam diu viveret Imperator Mathias non se immisceret, nisi de consensu Imperatoris & Ordinum regni. Coronatus est die 29. Junii in festo SS. Apostolorum Petri & Pauli: Post quæ iidem, Mathias Imperator, Maximilianus & Ferdinandus Dresdam profecti sunt, Georgium Saxoniam Electorem visitaturi, ubi magnificentissimè excepti sunt.

Rex Ludovicus XIII. Principes ac Proceres confœderatos qui à Rege secesserant & arma moverant, proscribit, armisque persequitur: & quia potissimæ criminationes à plurimis deponerentur apud Regem contra Concinum Florentinum Marschallum Franciæ (cujus summa potentia

tentia Confederatis fuit prætextus diffidiorum) iussit illum in regia detineri cum de more ad illam accederet, qui tamen non captus, sed cum capiendus esset, & omnibus modis resisteret, in ipso Regiæ aditu à satellitibus regni occisus est; cuius necem etsi non imperatam, cum tamen Rex approbasset, Reginamque matrem, (cujus favore potentia Concini subsistere dicebatur, eò quòd Concini uxor fuisset, collatanea Regiæ, ipsique charissima) tantisper dum omnia pacarentur Blesas secedere rogasset, continuo Principes confederati ad ipsum redierunt, veniam sumptorum absque Regia licentia armorum deprecantes. Corpus Concini post sepulturam à plebe exhumatum, fædè lacertatum, ac combustum est. Conjux autem diversorum & ipsa criminum accusata, senatus decreto capite plexa, corpus igne crematum, & sic toti Regno tranquillitas restituta est, detento tamen adhuc Principe Condæo in custodia.

Moritur Achmetes Turcarum Imperator succedente eidem Osmane filio.

Abassus Persarum Rex aliquot Christianos Principes ad suum Mahumetem frustra pertrahere conatur, ideo per insidias illos è medio tollit, aliis autem vitam servavit

N

vavit

vavit, qui hanc Deo & religioni prætulerunt. Inter Principes enituit Catharina Christiana, quæ per tormenta martyribus debitam palmam promeruit.

In Hollandia graves ex more de religione motus concitantur inter Gomarianos & Arminianos, quorum illi *Demonstrantes*, & hi *Contrademonstrantes* nuncupati sunt.

Instituitur Ordo fratrum Misericordiæ à Joanne Dei.

Reges Daniæ & Sveciæ in regnorum limitibus conveniunt, fœdus defensivum ineuntes adversus Regem Poloniæ, legitimum Sveciæ Regem. Idem postea Svecus etiam cum electo, adversus filium Regis Poloniæ, schismatico Moschoviæ Duce, pacem componit. Denique Sveci Livoniam invadentes post aliquot loca occupata à Polonis cæduntur.

Turcæ in mari Mediterraneo 19. naves quæ tributum ex Ægypto Constantino-polim vehebant, mari haustas maximo damno amittunt.

Paulus Pontifex jubilæum hoc anno præ promulgat, ad Dei iram placandam, & gratias ejus obtinendas.

Econtra Joannes Georgius Saxo Elector Lutheranus ipse quoque Jubilæum, velut

velut Antipapa, indicit, quia tum annus centesimus à Lutheri apostasiâ defluxerat, curavitque cudendam monetam auream & argenteam cum hac epigraphe: *Sæculum Lutheranum 1617.* quod computationibus & commestationibus potissimum, & non bonis operibus celebratum est: Neque, puduit Lutheranos hoc jubilæo sectæ suæ novitatem profiteri ridentibus Catholicis.

✱(1618.)✱ Pax inter Ferdinandum & Venetos constituitur, & idem Ferdinandus, sollicitante Mathiâ Imperatore, Rex etiam Hungariæ in Comitibus Poloniensibus coronatur, iisdem conditionibus, quibus fuerat antea Rex Bohemiæ creatus.

Turcæ & Persæ magnis animis ac copiis ad Ardavillam congregiuntur, & atroci prælio configunt, ut in eo utrimque octuaginta millia ceciderint, penes Persas stante victoriâ; quâ tamen minimè elati & feroces effecti Turcis pacem obtulerunt & iniêrunt.

Pragæ in Bohemia mense Majo Comitibus habitis à Statibus hæreticis, prætextu conservandæ suæ religionis, armis invasi Consilarii & Magistratus Imperatoris per fenestras arcis 40. cubitis altas præcipites dantur (qui tamen magno miraculo incolumes omnes evaserunt) hæc maximè ope-

rante Comite Turiensi, qui cives Pragen-
ses directoribus regni mox institutis jura-
mento obstrinxit: Patres Societatis Jesu
urbe ejecit, vicinas Provincias Moraviæ,
Silesiæ, Lutetiæ ad eandem defectionem
sollicitavit, & exercitum colligere cœpit.
Quibus auditis Imperator postquam lit-
teris ac monitionibus nihil apud rebelles
effecit - exercitum in Bohemiam inmisit:
Varia posthæc inita sunt prælia, captas
utrimque oppida, prædæ actæ, Comi-
tibus Bucquojo & Dampieno impigre
agentibus rem pro Imperatore, Mansfel-
dio notho & Turiensi pro Statibus, lon-
gè quidem numero militum undique ad
rebelles confluentium superioribus, ple-
rumque tamen pugnâ inferioribus.

Hoc anno obiit Archi-Dux Austriæ
Maximilianus, Mathiæ Cæsaris frater se-
xagenarius, cum paulò antè Clefelium Vi-
ennensem Episcopum, Cardinalem, qui
hactenus cuncta Domûs Austriacæ nego-
tia summâ industriâ administraverat, ob
suspiciones quasdam Viennæ custodiæ
mancipâisset, & captum ad Tyrolensem re-
gionem abduci curâisset, re Pontifici pro-
tinûs manifestatâ. Propter quam capti-
vitatem majores Romæ tumultus fuere,
quàm in Germania propter mortem Ma-
ximiliani.

In

In Hollandia inter Calvinianos gravissimæ discordiæ de religione sæviunt, quæ etiam in functiones politicas & divisiones, & in militum delectus ac hostiles oppugnationes eruperunt, quibus compescendis omnes vires Mauritio impendendæ erant, hinc Arminianis, inde Gommarianis hæresin suam ferociter zelantibus.

In Rhætia quoque, sive apud Grifones turbæ excitantur, dum quidam specie avertendæ nonnullorum tyrannidis, qui statum Democraticum abrogatum vellent, in favorem Hispanorum, majorem ipsi sibi in populum suspicacem, auctoritatem usurpant, armatoque populo in patriæ perniciem, ac Catholicæ religionis, multos supplicio plectunt, & inter alios Episcopum Sundrensem crudelissimâ torturâ necant, atque Episcopum Curiensem perpetuo exilio damnant, cum tamen conventibus aliquot habitis contestati fuerint, nullam se vim religioni illatam velle. In eorundem Grifonum montanâ regione 4. Septembris, terræ motu facto, mons quidam imminens oppido Pluravio sub crepusculum vespertinum totum oppidum momento cum omnibus incolis, (fuerunt autem civium incolarum tria & amplius millia) cum duabus Ecclesiis &

aliquot cœnobiis ita obruit, ut ne vestigium conspiciendum reliquerit.

Venetis ob suspicionem conjurationis in urbem multi Galli, & non pauci Hispani supplicio afficiuntur.

Parisiis Ludovicus XIII. Patres Societatis Jesu, post habitis omnibus quibuscunque, & quorumcunque contradictionibus, plenissime restituit, & sancit, ut publicas imposterum Parisiis lectiones habere possint, quod hætenus Sorbonici præcipue impediabant.

Mense Novembri apparuit Cometes prolixâ admodum caudâ formidabilis. Constantinopoli idem Cometes visus est sub specie acinacis, quid autem præcinerit, adhuc sentimus & lugemus, ab hoc enim tempore Europa in armis & in luctu est.

(1619.) In Bohemia rebelles hæretici omnia cædibus, rapinis & incendiis miscent & vastant ac Catholicos super modum persequuntur, quos proinde Imperator Mathias armis appetit, sed morte præoccupatur inter has turbas, 13. Kal. Aprilis, anno ætatis 62. Imperii sexto, & mensibus novem: regni Hungariæ 12. & Bohemiæ 9. & eodem adhuc anno Ferdinandus II. Archi-Dux Austriæ, Rex Hungariæ

riæ & Bohemiæ Francofurti eligitur ac coronatur, quantumcunque Bohemi hanc electionem impedire conati sunt protestationibus suis & querelis in Comitibus Imperialibus frustra expositis. Hi verò, crescente jam audaciâ & hæreticorum promissis corroboratâ, in Regem sibi eligunt Fridericum Palatinum Rheni Electorem, Regis Angliæ generum, qui, stimulante Elisabethâ conjuge (ut quæ filia Regis erat, Rege quoque marito gauderet) regnum acceptavit, & mox 14. Novembris Pragæ coronatus est in tumultuario confessu, regiamque coronam uxori suæ Elisabethæ imponendam curavit, alteram mox coronam Hungariæ Bohemicæ additurus. Sed compulsus est brevî, quæ spe nimis præproperè devoraverat, duo regna revomere, & infelix Elisabetha nec Regina fuit, nec Palatina permansit.

Interea Gabriel Bethleemus Transylvaniæ Princeps cum rebellibus Bohemis confederatus, in Ferdinandum insurgens, in Hungariam irrupit, ac crudelissimè in Catholicos sæviit, diadema etiam, quod Possonii (sive Presburgi) reperit, sibi imposuit.

Habentur conventus Principum Protestantium Norinbergæ, & Catholicorum

Würtzeburgi, & utrobique agitur de modis res suas provehendi, & quam quisque profitetur religionem conservandi ac propugnandi.

Rex Galliarum Ludovicus Reginae matri, quam Blesis regio quidem cultu, exulem tamen detinebat, reconciliatur, & Condæum à carcere dimissum in gratiam recipit, paratus, uti jam ejus consiliis & prudentiâ, quam sibi longo otio & diuturnâ codicum lectione comparârat, carcerem in musæum & scientiarum æquè ac patientiæ gymnasium convertens.

Habita est hoc anno in Belgio famosa illa Dordracena Synodus excitis ex Germania, Anglia, & Belgio ministris (quò minus autem venirent etiam Franci, Rex inhibuit) in hoc conciliabulo mirum est, quàm Gommariani, & Arminiani sese laceraverint, & illa tandem secta prævaluit, quia sic Arausicanus peroptabat, non jam armorum tantum, sed etiam religionis arbiter. Arminiani expulsi sunt Belgio, eorumque præcipuus fautor Barnefeldius, uti seditiosus capite mulctatus 3. Idus Majas Hagæ; Hugo Crocius carcerem & paratam sibi mortem, uxoris suæ astutiâ defugit.

✠(1620.)✠ Imperator Ferdinandus
Fri.

Fridericum Palatinum & illi adhærentes
proscribit, & per Buquoium Moraviam,
per Saxonem Silesiam recuperat, per Hi-
spanos, Duce Ambrosio Spinolâ, inferio-
ris Palatinatûs urbes capit; Gabriel Beth-
leemus ab aliquibus proclamatus Hunga-
riæ Rex ditiones Austriacas incurfat, &
auxilia mittit Palatino Dampirius, Poso-
nium tentans, quod Bethlemus Gabor
jam tenuerat, occiditur.

Poloni in Walachia & Moldavia primò
victores, deinde victi & à Turcis & à Tar-
tari Præcopensibus profligantur.

Vallis Telina jugum hæreticorum ex-
cutit. cæsis & depulsis eorum fautoribus
implorato ad hoc Feriæ Ducis auxilio,
qui sic opem illis tulit, ut ex servis Griso-
num faceret Catholicos subditos Hispano-
rum, ubiq; munitissimis arcibus collocatis.

Iterum motibus agitatur Gallia: cùm
Luinei, apud Regem auctoritatis occa-
sione sive prætextu, aliisque privatis
inter Principes invidiis ac dissidiis, plu-
rimi Principes ac Proceres à Rege secesse-
runt ad Reginam ejus matrem, specie eam
adversus insidias malevolorum tuendi: sed
præveniens Rex mirâ prudentiâ & celeri-
tate ac fideli Condæi Principis obsequio
eorum conatus, antequam omnes copias
colle-

colleatas haberent, captâ Cadomâ urbem Northmanniæ munitissimâ, post aliquot dierum obsidionem, plerasque alias ad deditonem spontaneam redegit, & ad Pontem Cæsaris prope Andegavos fuis Reginae copiis, aded Principes arctavit, ut coacti fuerint veniam petere, & die 13. Augusti accedentem ad se Briffacum Reginam amabilissimè excepit, & quodcumque voluit, humanissimè concessit; Inde Rex confestim in Aquitaniam pergens, cum nullis unquam hortationibus & mandatis obstinatissima ministrorum & Magistratum Bearnensium corda flectere potuisset ad exequendum jam anno 1617. promulgatum edictum de restitutione bonorum Ecclesiasticorum, illuc cum modicis copiis adveniens, mense Octobri tandem evicit; attonitis hæreticis ad incogitatum ejus adventum, quem omnimodis artibus impedire conati fuerant, intra quinque dies rebus ita prospexit, ut præfidia ubique multarit, templa Catholicis, bona Ecclesiasticis, & Ecclesiasticos pristinis honoribus restituerit: Provinciam antè libero domini jure gaudentem, Coronæ Francicæ adjunxerit, & Senatam, novis consiliariis Catholicis auctum, in Parlamentum erexerit, atque his feliciter per-

peractis ad Reginas, matrem & conjugem Lutetiam victor & triumphans rediit, frementibus hæreticis, & omnes modos meditantibus, ut incruentam hanc cladem regni everfione compensarent; ideo nullis monitionibus & mandatis deterriti, nationalem ex omnibus Gallix Provinciis Synodum Rupellam convocaverunt.

Turcarum classis Monfredoniam urbem in Apulia diripit, & plurimos Christianos captivos abducit.

Sigismundus Rex Warfaviæ à nobili Polono in ingressu Ecclesiæ securi graviter vulneratur.

Die 8. Novembris, quæ fuit octava omnium Sanctorum, & illa ipsa dies Dominica 22. post Pentecosten, quâ recitatur in officio divino Evangelium: *Reddite Cæsari, quæ sunt Cæsaris*: Dux Bavarus Maximilianus Cæsaris & Catholici in Germania Duxor exercitus cum Bucquojo junctis copiis propè Septum, cui *Stella* nomen est, cum Electoris Palatini exercitu ex Anglis, Batavis, Germanis & Bohemis conflato, atroce & felici pugnâ confliat, ut partim cæsis, partim fugatis, partim victorum arbitrio deditis Palatini militibus, insignem Cæsari victoriam & Catholicis maximæ lætitiæ messem, sibi quæ & omnibus

Ducibus immortale nomen comparaverit. Pugnæ initium datum est circa meridiem inter duodecimam & primam diei horam, sub tessera militari: S. MARIA: cujus effigiem quoque Dux in vexillo suo peculiari & maximo præferebat. Ubi utrique in mutuam conspectum venere, factum est conflictus initium tormentis majoribus cum horrendo sonitu, secutus deinde legionum, alarumque congressus acerrimus, ita ut initio visa sit dubitare victoria, utrorum partes sequeretur, cum neutra pars alteri cederet, sed per dimidiam horam legio legioni mixta constanter præliaretur, imò videbatur jam Cæsariana acies a dextro cornu vacillare, cum Christianus Anhaltinus junior, qui pro patre suo equitum Bohemicorum sive Palatinorum alæ Præfectus erat, tam validè in Bucquojanum, equitatum irruit, ut hic confusus signis referre pedem cogeretur, quâ equitum trepidatione animadversâ, peditum legiones jam pariter deserere signa & referre pedem cœperunt, quo periculo conspecto Tillius opportunè succurrens cum quingentis equitibus, Duce Cratzio, Anhaltinos tantâ vi & impetu adortus, ut & Cæsariani in pugnandi ardore & robore denudò animarentur, & perturbati Anhaltini

haltini consistere ultra non possent, præfertim cum ipse juvenis Anhaltinus prolapsus jam equo, & pluribus vulneribus faucibus captivum se demum dedere coactus fuisset. Erant in Bohemorum acie novem circiter Hungarorum millia, hi contra Cossacos pugnare jussi a Palatino, cum magnas prædas collegissent, fugere sub ipsum pugnae initium, & sua conservare spolia, quam pugnare maluerunt; qui cum scelerate pedites deseruissent, eos quoque unam secum in fugam abripuerunt. Superatis quoque à Bucquojo quibusdam munitis, universa demum acies Bohemica, cum hactenus fluctuasset, jam in non dubiam fugam compulsa & profligata est, relictis tormentis majoribus, signis militaribus tam pedestribus, quam equestribus centum, & magnam prædam, quam Catholica loca, monasteria & Ecclesias expilando & diripiendo collegerant. Multa millia in pugnae ardore interfecti ex Palatinis, plurimi in transitu Moldaviae fluvii submersi, multi fugam dispersi & dilapsi, multi etiam præcipui Duces capti, ex Cæsarianis autem non nisi trecentis desideratis: Hac victoriâ dedita est Praga, Bohemia subjugata, reducta Moravia, Silesia repressa, Germania facta est sui juris, ac verè

ac verè Catholica, Palatinus autem ex hac suorum strage tantùm timoris hausit, ut relictis in arce Pragensi octo curribus pretiosâ & argenteâ, aureâque supellectile oneratis, qui in Cæsarianorum manus cum aliis mille octingentis curribus oneratis venerunt, imò etiam Anglicani Ordinis Periscelide, quam Palatinus gestabat, amissâ & in aperto campo postea inventâ, cum solâ uxore & liberis celerrimâ fugâ in Silesiam sese proripuerit, tolutariis Anglicanis usus, Hohenloio & Turræo Comitibus indecoræ fugæ sociis assumptis, & ex hoc tempore nunquam Palatinus quamvis cætera magnanimus & audax metum deposuisse fertur, postquam hoc uno conflictu perdidit victoriam & spem simul omnem alienæ ditionis invadendæ & suæ quoque dignitatis recuperandæ.

Qui prælio huic interfuerunt, testati sunt, duabus circiter horis ante conflictum adeo trepidatum fuisse in Bohemorum castris, ut multi existimârint, terram tunc tremuisse, & montes vicinos inhorruisse. Fuerunt etiam in hostili acie, qui falsi sunt unanimi ore, se, cum aliquamdiu feliciter primò pugnâssent, nova castra, novumque exercitum conspicatos fuisse, de quibus nemo quicquam sciverit, atque inde

de & equos & viros timore quodam correptos trepidâsse.

In hac victoria memorabile etiam illud est, quod P. Dominicus à Jesu Maria Hispanus discalceatus Carmelita, vir insignis pietate & miraculorum famâ conspicuus, ipso prælii die Catholicorum aciem ad fortiter pugnandum pro Deo & Ecclesia animaverit exhibitione imaginis inter Straconizenses ruinas repertæ, cui hæretici oculos effoderant, in cujus sceleris vindictam Catholicos ardentissimâ oratione excitavit: quam imaginem etiam ipse inter confligendum erexit in acie, quæ anno 1622. in Ecclesia RR. PP. Carmelitarum discalceatorum solenni ritu collocata est, indito nomine, *S. Mariæ de Victoria*. Milites quoque victores agnoverunt opitulatricem suam, & Virginis Deiparæ cultu & auxilio fretos miro quodam ardore pugnandi sese accensos fuisse contestati sunt, & grates persolverunt.

Obtentâ hac victoriâ Duces Catholici Pragam postridie ingressi sunt triumphantes, & universa Bohemia è vestigio ad obsequium Imperatoris rediit, & præcipui auctores rebellionis captivi ducti, qui po-

stea jussu Imperatoris promeritis suppliciis affecti sunt.

DE

DE MARCO ANTONIO DE DOMINIS APOSTATA.

Hic inferni titio ex malo religioso (fuit enim Societatis JESU, & inde dimissus) procurante apud Rudolphum Imperatorem avunculo, factus Episcopus Segnensis, ac Spalatrensis Archi-Episcopus in Dalmatia Venetis subdita, ubi illum avaritiæ aliorumque vitiorum eluvies tum Suffraganeis, tam aliis primoribus multis adeo infestum reddidit, ut re ad summi Pontificis aures delatâ dum sibi ab inquisitione metuit, cum de emendatione cogitare deberet, trajectâ Germaniâ & Hollandiâ in Angliam profugerit, ubi librum edidit innumeris erroribus refertum, inter quos quinquaginta turpissima hæreses numeratæ sunt & à Parisiensi Sorbona notata: quem tractatum postea refutavit doctissime P. Martinus Becanus Societatis JESU, & P. Zacharias Boverius Capuccinus sua egregia Paranesi. Videtur autem hic M. Antonius neque Lutheranus neque Calvinista fuisse & nescivisse ipse quid crederet, quidque credendum sit. Suos quidem errores ipse anno 1622. ejuravit & ex Anglia reversus declarationem quandam Romæ eodem anno editam divulgavit, verum paulò post ad vomitum rediens carceribus tandem Romæ conclusus obiit anno 1624. Et S. Inquisitionis sententiâ corpus ejus flammis addictum & in vigilia S. Thomæ traditum est.

DE

DE FRATERNITATE ROSEÆ CRUCIS
INVISIBILIIUM ET IMMORTALIUM.

HÆc Secta planè occulta per Germaniam circa hæc tempora grassata est, & venenum suum clam adeo sparsit, ut neque auctor neq; errores omnes indagari potuerint, de hac secta editus est libellus Francofurti anno 1618. qui inscribitur, Themis aurea de legibus Fraternalitatis Roseæ Crucis. In secundo hujus libelli capite scriptæ inveniuntur sex leges dictæ hujus Fraternalitatis.

1. Ut nemo illorum iter agendo aliud profiteatur nisi morborum curationem planè gratuitam.

2. Ut nemo, eo quod in Fraternalitatem ingressus sit, certo habitûs genere uti compellatur, sed regionis duntaxat consuetudini sese conformet.

3. Unumquemque fratrum debere singulis annis die Crucis in loco S. Spiritûs sistere se, vel absentia suæ causas litteris declarare.

4. Debere unumquemque fratrum personam aptam & idoneam quæ sibi vitâ functo succedat, eligere.

5. Vocabulum Roseæ Crucis debere illis esse instar symboli aut sigilli.

6. Fraternalitatem hanc debere centum annorum spacio latere.

Intes

Inter alias nugas etiam sequentes comprehenduntur. 1. Legum illarum auctorem esse personam privatam, esse anonymum, fide tamen dignissimum, vulgo quidem incognitum suis tamen notissimum. 2. Ipsos fratres hactenus feliciter vixisse, ac deinceps uti sperant feliciter per secula victuros. 3. Ipsos tantummodo scire debere sui conventus locum. 4. Ea quibus utuntur remedia primò ex Arabia in Germaniam profecta esse. 5. Eam qua utuntur curationem specificis, hoc est occultæ virtutis remediis constantem naturæ humanæ gratissimam esse, & omnibus morbis maxime contrariam. 6. Nullam se habere aliam magiam nisi naturalem bonis duntaxat, piis ac doctis à Deo concessam. 7. Apollonium Tyaneum licitam ac naturalem magiam exercuisse, & Julium Capitolinum, quem probata fidei auctorem ducit, referre quendam amicum suum infantem cucumella distillatoria efformasse, qui vitam ad horas aliquot produxerit. 8. Litteras R. C. à Fraternitate ista usurpari solitas non Roseam Crucem sed auctoris nomen Symbolicè significare. 9. Hæc & plures aliæ affectiones partim enigmatica & partim temeraria, partim heretica, & partim de magia suspectæ ansam præbent dicendi hanc Fraternitatem esse surculum quendam Lutheranismi, ex Empirismo & magiâ ad ingenia levia & curiosa decipienda constatum.

Et

Et mirum sanè est quàm hac stulta secta sese in Gallias insinuarerit affixis tum per compita tum Parisiis Schedulis, homines se à morte erepturam esse pollicita, vitamque visibilem tum & invisibilem agere præ se ferens, ut & nomen eis inditum Invisibilium & Immortalium. De hac secta scribit P. Carassus Societatis Jesu Theologus doctrinam illorum Epicuream esse & multum habere affinitatis cum Atheismo omnia enim corpori & fœdis voluptatibus ventris indulgebant.

DE LUCILIO, ET NOVIS ATHEISTIS.

Lucilius natione Italus, cum Atheismum per varia Gallia loca docuisset, Toloſa tandem morti adjudicatus est ob blasphemias sparsas, cumque veniam peccatorum à Deo Rege & justitia petere juberetur arte supplicum respondit: Quod ad Deum attinet, nullum esse, credo, quod ad Regem, nunquam illum offendi, quod ad justitiam, illam ego dæmonibus, si tamen dæmones sunt, devoveo. Subjecit deinde miser parum eos effecturos, qui sibi mortem inferrent, eò quòd duodecim suæ doctrinæ Apostoli Neapoli egressi essent, qui per Europam idem Evangelium divulgarent. Huic duodecimo Apostolo lingua blasphema primùm fuit amputata, & ipse cruce pertractus, strangulatus & ambustus est & cineres in ventum dispersi.

DE

DE MERCERO ANABAPTISTA
NOVO.

Tres ob errores diuturno carceri fuit Mercerus in Anglia mancipatus.

1. Docuit S. Christiani baptismi Ceremoniam aliud nihil esse, quàm profanum Satanae inventum.

2. Nolle se vel sibi vel suis alium regenerationis modum quàm in solis pedibus.

3. Baptismi usum in adultam ætatem esse differendum exemplo Christi, qui in cæna suis Apostolis lavit pedes.

DE HERCULE COXAM.

Eodem tempore, quo Mercerus Angliæ Carceribus inclusus detinebatur propter sequentes errores Coxam inclusus fuit.

1. Afferuit nullum in terris esse animarum pastorem alium, quàm IESUM Christum, qui S. Spiritus unctione fideles suos in omnibus rebus instruit.

2. Dies omnes festos ac Dominicos penitus abolitos esse illis, qui in verum & æternum Christi Sabbathum ingressi sunt.

3. Dei electis pœnitentiam non aliam admittendam esse, nisi justificationis gratiam ante acceptam, quæ illos postea reddit impeccabiles.

4. Ejusmodi Patris æterni filium orandum non esse nisi in laudem & gratiarum actionem.

5. Genustexionem in cæna Dominicæ sump-
tione

tione, aliisq; reverentiæ signis, externis, etiam erga Christum ipsum existentem in cælo, esse idolatriam.

6. Christi gestis magis consentaneum esse, ut in mensa communi panis & vinum accipiantur, conformiter illis quæ Christus in cæna adhibuit.

DE JOANNE TRASTO.

Circa hæc tempora Joannes Trasto palam aliquamdiu Londini concionatus est, ac sensim sine sensu venenatos suos errores propagavit, & Pseudo-Episcopis Angliæ multum negotii facessivit: sparsit sequentes errores.

1. Peccatores postquam semel penituerint, imposterum peccati immunes & penitus impeccabiles esse.

2. Censet omnes Ecclesias quæ usq; ad suam doctrinam fuerunt à tempore Christi, errasse, eò quod Moysis Sabbathum transtulerint in diem Dominicum, & legalem ciborum differentiam contempserint. Cæterum sectarius iste cum affectis suis nocturnis tantum utebatur precibus solâ spiritûs suggestionem & ingenti clamore, non absq; fastidio & molestia in vicinis ædibus habitantium.

DE HICMANNO EQUITE ORIGENISTA, ET DEISTIS NOVIS.

Hicmannus eques, notissimus in Angliâ veteres Originis errores de futura Dæmonum ac reproborum salute instauravit imò & scriptis Regi ostensis propugnavit. De-

Deista novi in Anglia inventi & ex Calviniana cloaca ascendentes, ii sunt, qui nihil aliud credunt quam Deum esse, quidquid illis de aliis mysteriis dixeris & interrogaveris an credant, respondent Hoc ita dicitur & si magistratus penas intentaverit, non aliud responsum reddere unquam auditi sunt, quam: Faciat de me Deus, quidquid ipsi libuerit, aliud a me nihil obtinebis, quomocunque ulterius urgeas.

Sunt & novi Sabelliani in Angliâ reperti inter Calvinistas qui Jesum Christum profusus abnegantes in eas blasphemias exasperant, ut ipsum non prophetam sed hominum seductorem pronuntiarent, & unam duntaxat divinam personam asserentes, cui servire homines debeant lege nature.

✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:✿:
DECAS III.

✿(Ab anno Christi 1620. ad 1630.)✿

1621. **F**erdinandus Imperator Fridericum Palatinum, illique adherentes proscribit, & per Bucquojum Moraviam, per Saxonem Silesiam recuperat, per Hispanos reliqua loca Palatinatus.

Osmanes Turcarum Imperator, centum millibus suorum gladio, totidemque morbis